

Fekete kutya didereg

„Gőzölgő csatorna partján,
szűkölő, fekete kutya didereg”

Hát ez nagyon gyér volt, nagyon gyér, amilyen a taps is hozzá, az is már felállás közben. Szépek vagytok, sutyerákok, szépek, és változatos a seggetek, tomporotok, valagatok...

- Hoztam a pénzt, fiatalember, itt kell aláírni...
- Köszönöm szépen!

De még benn van a közönség, te, nagyon nagy tehén, te! Már meg is álltak a terem végén, le is lassítottak, most forog mindenki, hogy mennyit veszek fel, mennyit ér a pesti színész!

A plakáton is úgy volt, hogy F. B. fővárosi művész. Nem színész vagy színművész. Fővárosi művész. Hülye parasztok. Még egy plakátot sem tudnak megírni. Ugyanez volt a zenekarral is, mikor legelőször léptünk fel vidéken, akkor is az volt kiírva az iskola melletti plakátra, hogy „a zenét a pesti gitárzenekar szolgáltatja”. Mert nem tudta a barom kiírni, hogy MONKS együttes. Azok voltunk. Szerzetesek. Jó buli volt, csuhában akartunk fellépni, de a tanácselnök nem engedte. Azt üzenté, hogy nem akar az egyházzal ujjat húzni, mert sok a hívó a faluban. A barom. Már le volt tutizva a színházzal. A dérilaci egy házban lakott a Nemzeti öltöztetőjével. Egy kanna borért elhozta volna egy napra a statiszták csuháját a „Czillei és a Hunyadiak”-ból.

A vonatnál, amikor megérkezti, már vártak a helyi fiatalok. Vasalt kovboj farmer. Frankón, élt vasalt bele anyu, mert hogy néz ki egy nadrág él nélkül. Ott fogta a gyerek a bringát az állomáson. Nyeles fésű a farzsebben, nagyméretű „Sirály” táskarádió a vállán, hadd szóljon az ambruskiri! Akkora siker volt a zenénk, hogy a ringlispilek ürge bejött a főtéri búcsúból egy zománcos vödör sörrel, hogy tartsunk szünetet, mert nem jön hozzá senki, nincsen semmi forgalma. Hagyjuk már abba egy kicsit, hogy ő is keressen!

– Nem tud visszaadni? Csak ezresem van!

Ha tudnék, akkor nem itt ülnék, te, ganajtúró. Hát itt kell ezt elintézni? Vegyél magadnak egy rendes blúzt, mert ebben a műszálas túróban úgy izzadsz, hogy idáig bűzlik a Bak spray.

– Sajnos nem, nem tudok. Meg tetszett lenni elégedve?

Igazi, jó kis magyar mondat volt. Te hülye, még pitizel is ezért a hús fillérért? Nem is értették a verset, eljössz ide, égsz, mint a kalapgyár, és még akkor pitizel?

– Kedves művész úr! Tetszett hallani a tapsot ugye? Mert volt taps! Többen szoktak lenni, különben mert itt az embereket érdekli az irodalom, de valamiért nem jött át a busz, ami a tsz-bérleteseket hozza. Lehet, hogy a meccs miatt.
– Igen, az lehet, sajnálom...

Hát persze, hogy a meccs miatt. Kit érdekel a mai magyar líra? A meccs, az sokkal érdekesebb. Én is, ha ilyen hülye plakátot látnék, biztos, a meccset nézném!

– Jaj, most hogy csináljam... na várjon, fiatalember, ...

Most már fiatalember, nem művész úr. Már kifizettél, tehénke!

...lemegyek, itt a presszóban felváltom, az Oszinál, mindjárt azok is bezárnak.

– Tessék csak, nyugodtan, de lemehetek én is...

– Nem, nem! Ne fáradjon, meg lent most sokan vannak. Nézze meg addig az új könyveinket, megvan az összes újdonság, Szilvásy, Berkesi...

*Sápadnak a neszek a holdfényben,
Mállik a csend az avaron
Rég nem jártam ott, hol eljegyeztél
Köd fénylett el a csókodon...*

Nem volt bennem semmi erő, mint az emberszar, olyan rossz voltam. Nem éreztem őket, azt éreztem, hogy a hallgatásuk ellenséges, idegen voltam, és ők is azok voltak nekem. Kipipáltak egy programot, ez is megvolt. Ott a hatodik, hetedik sorban ült két lány, és az egyik, az még szép is volt, aztán a hülye barátnője sugdolózni kezdett neki, és nem figyelt. Ott ment el a kedvem, és ez hiba volt. Nem mehet el ugyanis a kedvem, mert nemcsak ő volt ott, nemcsak ő a közönség!

Mi lehet a titok, mitől jó az ember, amikor jó? Honnan van az erő S.-ben, mikor megszólal. Azt mondják, fel sem megy a színpadra anélkül, hogy be ne lökne valamit. Vagy ott volt a másik, L., akiből legendát csinált a pia, a dopping.

Egyfolytában részeg volt, masszív alkoholista, de neki meg kellett bocsátani, mert „zseni” volt. Az italtól vajon vagy a gyógyszerertől, vagy mind a kettőtől... Mert az ital egy ideig dopping. Oldja a gátlásokat, s az ember olyat is meg mer engedni, amit józanul nem, mert fél, hogy hiteltelen lesz, nem kockáztat.

Ez egy öreg szakma, drága uram!... Csak az öreg színészek hitelesek! A fiatal, legfeljebb őszinte lehet, vagy legalábbis törekedjen rá! ...Törekedjen vagy törekedjék?

– Na, mégiscsak sikerült felváltani, de csak fémben van, mert az Oszi, az automatából vette ki... Itt, itt alul, itt tessék aláírni! Nem haragszik, de mennem kell, mert az utolsó buszom is elmegy...

*Olyan régen volt mindez, hogy
már nevetni sem tudok,
de szánakozni sem azon,
aki hinni akart neked,
azon a magamon.*

*Ez már bennem lesz egész este, nem fogok szabadulni tőle.
Nem is biztos, hogy kell szabadulni...*

Hát ez nagyon jó, bezárt a presszó is, mert addig adminisztrált ez a hülye tehén, hogy a presszó meg bezárt. Mi van, ha itt intézzük el, és addig kérek valamit inni? Láttá volna az ürge, hogy van nálam pénz, vagy lesz.

Dehogy figyel ez ide, nagyon kell, most kell a rekeszeket rakni. Zörögjél csak, baromarcú, zörögjél... Szóval ezt hallottam én többször is. Szóval te voltál, te mocskos, amíg én fenn adtam magam, te meg itt dobáltad ezt a szart, mert nem várhatott volna, még tíz percet...

– Jó estét kívánok! Már be tetszett zárni?

– Még tegnap, ennyi volt, alminger, zárva vagyunk, mint a béketábor!

Most ment el a busz! Az ajtón át, látszott, hogy elment... Nem, nem lehet, hogy elment a busz, vagy lehet, hogy ez volt az utolsó? Nem, ezt az egyet nem lehet.

– Ez volt az utolsó busz?

– Melyik busz? ... Ja, hogy ez? ... 21.30. ...Ez!

Hogy rohadjon meg, aki kitalálta. Miért nem szólt ez a nagy, mocskos, kövér tehén, miért nem kérdezte meg, hogy én meg mi a bánattal megyek vissza Pestre? Vagy azt hitte, hogy kocsival jöttem? Fővárosi művész! Há' persze. Ezekből a gázsikból lehet is kocsit venni, de milyet! Milyen fővárosi művész? Hagyjad már! Kértek valakit a színháztól, aki nem drága, és elmond néhány verset! Hozzám voltak rendesek. Nekem szólt az ügyelő, neki meg a titkár. Ennyi. Legalább én ne áltassam magam! Fővárosi művész meg kocsi! Majd egyszer. Talán...

Figyelj, öcsém! Nem talán, hanem biztos, hogy lesz! Minden! Ha te sem hiszed el, akkor ki a bánat fogja. Lesz és kész. Minden. Mert kell, mert akarom!

Jójójójó, nem kell mindjárt tüzelni, nyugi! A hadsereg megvolt, oda már nem kell visszamenni. Ha nincs főiskola, akkor meg anélkül. Csinálták ezt mások is. Nem sokan, de csinálták. Bessenyeinek sincs diplomája, és mégis mekkora ász!

– Nem lehetne mégis valami lélekmelegítőt? Itt volt fent a klubban egy fellépésem, most lett vége!... Még nem tudom, hogy hogyan megyek haza, szerintem csak stoppal.

– Mondjad öcsém! Nem hallom, most mondjad!

Ne tegezzél, macskajancsi, akkor is, ha te vagy itt a főbüfés.

– Egy unikumot kérnék, ha lehet...

– Itt olyan nincsen. Nem isszák itt ezeket a városi szarokat, de van egy kis háziszóttos, emberes pájinka, ezt küldjed le, kitart hazáig.

Decis pohár? Azért ez egy kicsit kemény lesz, így ebben a formában. Naná, hogy még vizes a pohár, nincsen eltörölve...

Szóljál neki! Na, mi van, fővárosi művész, nem szólsz? Örülj, hogy kaptál valamit...

– Mennyi lesz az? ...Bocsánat, még annyi időm sem volt, hogy kivegyem a borítékból, még meleg.

Nagyon szellemes volt, pitizzél még egy kicsit.

Nem ragasztottad le a borítékot, te, rettenetes, nagyvalagú tehén, nézd meg, hogy kiszakadt, és az egész szar szétgurul nekem! Jól van, ezt is most mostad fel, nagyfiam! Még az a jó, hogy a vizes linóleumra ilyen primán letapad a fém pénz, mit tudom én, hová gurult, nem látok semmit, miért égjen a villany, nagyon kínos ez az egész, el kéne tűnni innen a büdös francba.

– Hagyjad öcsém! Ne vakarózzál, vendég voltál. Oszi, haver. Kúdd be! Be, a szervezetbe!

Miből van ez, magyarok istene, miből gyártottátok ezt a rozsdaldót, emberek, a világ-egyetemen ilyen szar semmi sincsen, ez úgy megráz, hogy kiesik az apró a zsebemből.

Nem baj, de melegít! Kell is a fűtés, mert a cipőtálp nem bírja az esőt. Gyengén vízálló.

Az. De nagyon gyengén.

Na, ott jön az első jelölt. Hál' istennek, nem is teherautó!

De nem is áll meg, fogadjunk, nem áll meg. Túl gyorsan megy ahhoz.

Nem hát. Nem baj, most még nem haragszom. Elsőre semmi sem szokott sikerülni.

Naná, a felvételi sem sikerült elsőre. Másodikra sem ... nem baj. Nem vettek fel...

Hoppá csak. Hopp-hopp-hopp! Nemhogy nem vettek fel, nem is jutottál tovább a második rostán. Azért ez különbség!

Igen, de nem ez a legrosszabb, hanem hogy nincsen indoklás. Csak annyi, hogy nem, nem és kész, mert ilyenkor nem olvassák a neveket, a halottakét, az elvőzettekét, a megsemmisültekét, csak azokét, akiket a bizottság továbbjuttatott.

„Eltársak, felolvasom azoknak a nevét, akiket a bizottság továbbjuttatott a következő”...

Nem vagyok az elvtársad, és dögöljete meg, mert nem vettetek fel az idén sem. Pedig csak egyszer kéne, hogy odaengedjete, és látni fogjátok, hogy megérdemlem, oda való vagyok, nem is akarok mellette semmi mást, én ezt akarom, ez vagyok, ehhez van a legtöbb közöm. Mit vétettem, mit kellett volna tennem? Lehet, hogy ez a meglepő, ha az ember odamegy, és azt mondja, hogy kérem vegyenek fel, mindegy, hogy mit mondok, vagy hogy csak vegyenek fel, és ...

És bekullogni a színházba, és válaszolni a kérdésekre, indokot találni, hogy miért nem vettek fel, és hagyni, túrni a vigasztalást, ami azért persze férfias és szemérmes, mert hát az embernek legyen tartása.

De ők már végeztek, ők játszanak, rájuk bemegy a közönség, megismerik őket az utcán, mindenki mosolyog rájuk!

És még egy év várakozás, mert csak egy év múlva lehet ismételni... és a boldog továbbjutók, ők már egy másik kaszt, a felsőbbrendűek... Még egy év!

*A csukott ablakot nyomja a köd
Lucskosan figyel az ágakon
Ellopott levelek a sárban
Kisimult helyem az ágyadon.*

Most el tudnám mondani! Igen, most megvan! Na várjátok!

Jól vagy? Ez egy buszmegálló!

A nagy szart! Ez egy szabadtéri színpad!

– Szép jó estét kívánok kedves mindnyájuknak! Tartsanak velem ezen a kis irodalmi kiránduláson, hölgyeim és uraim! Helyezkedjenek el kényelmesen, és bízzák rám magukat, rám, mint alkalmi idegenvezetőre, aki ezen a kis irodalmi kiránduláson kalauzul ajánlkozom. Tehetem ezt azért is, mert a versek és irodalmi szemelvények, amelyeket lesz szerencsém...

„Lesz szerencsém” ez ugyan kávéházi, de ezt egy pincér mondja, nem irodalmi túravezető.

Ez jó! Nagyon jó! Irodalmi túravezető. Igen az, valóban jó, de ezt ott kellett volna elmondani... Nekik. Igen, nekik, nem az üres buszmegállónak... Tényleg. Miért nem mondtam nekik? Miért nem ezzel kezdtem?

Azért, jelentem, mert ez a nagy tehén szinte odalökött eléjük, azt sem tudták, hogy ki vagyok, a fele nép akkor jött meg, amikor a „Fekete kutya” közepén voltam. Nem lehetett abbahagyni! Akkor álljak le? És mondjam el előlről, mert ők nem hallották? Miért a francért engedte be őket?

Na jól van, jól van, jól van, nem kell a magyarázkodás még egyszer! Azt csak zárójelben mondanám, fiatal kollégám, hogy tökmindegy, hogy belökött vagy nem lökött, a közepén jöttek vagy az elején. A profinak éjjel és nappal, felkelve meg lefekve, de még fejen állva is HITELESNEK kell lennie! Tetszik érteni? Lenni vagy lennie? Na, nyomás!

– Tehetem ezt azért is, mert a versek és irodalmi szemelvények, melyeket most Önöknek bemutatok, a jelen irodalmi termés legjavát vannak hivatva reprezentálni.

Vannak hivatva reprezentálni? Ezt nem te mondd, fővárosi művész, hanem a pálinka... Vigyáztam, itt a pálinka beszélek!

– Most pedig engedjék meg, hogy egy rendhagyó tehetségű fiatal művész versét mondjam el önöknek. A kihívás azért is nagy, mert az alkotó maga is színész volt, vagy már az, vagy az lesz – különleges állapot, ráadásul az előadónak meg kell küzdenie azzal, hogy a művel való találkozás még nagyon közeli, az élmény még nagyon friss.

*„Sápadnak a neszek a holdfényben,
mállik a csend az avaron,
rég nem jártam ott, hol eljegyeztél,
kőd fénylett el a csókodon...”*

Milyen szép ez, milyen igaz. Lehet, hogy én is tudnék ilyen, csak akkor ezt a színházasdit abba kéne hagyni. Vagy nem! Mert ha így marad, akkor egyszerre kívül is meg belül is benne vagyok az irodalomban. Ez nagyon jó... Ezt, ha hazaérek, leírom. Ez jó. Kívül is meg belül is benne vagyok az irodalomban.

– Jó estét kívánok! A Kossuth Rádió munkatársa vagyok, Kisházi Ernő... Megmondaná, kedves művész úr, Ön, hol van most?

– Kérem, én e pillanatban két helyen is vagyok, mert ha meggondolom, akkor kívül is és belül is benne vagyok az irodalomban.

– Kifejtené ezt bővebben is? Gondolom, a nézők nem tudják pontosan, hogy mit értsünk ezen?

– A kintlélet úgy értem, hogy nem mint alkotó, hanem mint interpretátor, ha szabad ezt a nem túl szép, de találó kifejezést használnom, de ez csak mint színészt érint, bár ennél is van jobb szó, de ezt most nem bolygatnám, a másik aspektus, a bentlét mint alkotót, mint író-t jellemezhet.

Jó kis zűrés riport lenne, de lesz! Ott leszek! Egyszer én is ott leszek a reggeli, délutáni, akkori főműsorban, és kérdezni fognak a terveimről, érdekelni fog a véleményem ezeket. Engem is megállítanak, mosolyognak, megismernek, talán szeretnek is.

Nem talán, hanem nagyon! Szóval lesz riport, öcsém! Lesz! Csak nem szabad inni előtte, mert ez lehet, hogy így elsőre egy kicsit zavaros...

- Jó estét kívánok.
- Jó estét kívánok!
- A személyi igazolványát kérem... Mit keres erre felé, hová megy?
- Itt voltam a Művelődési Házban, egy irodalmi esten mint közreműködő.
- Irodalmi esten? Hogy mikre van pénz?... Mi maga, színészkedik? Sosem láttam a tv-ben, ... figyelj má', Laci, mit fogtam!... Tud róla, hogy lejárt a személyije? Hosszabbítsa meg... Különben, itt nem az van, hogy színész, itt az van, ... az van, hogy csop. szer.
- Igen, az csoportos szereplő... Az olyan, mint...
- Milyen, mint...? Az nem színész. A színész, az színész. Nem?
- De, igen, csak a színházban így írják, akinek még...
- Ne magyarázzon! A színész, az színész. Ennyit én is megérték. Ne magyarázzon!

Az édesanyádnak az a vasporos valaga, az... Hát mit tudsz te én rólam, büdös bunkó, ha háromszor születesz, akkor sem értesz meg a világból semmit! Ugyan-olyan sötét bunkó vagy, mint az a büfés vagy mint az nagyon barom Bukó őrvezető elvtárs. Azt mondta mindig, hogy „ne magyarázzon!” ...Első este, mikor bevonultunk, akkor is azzal kezdte a hülye tapló, hogy ő nehezen alszik, virraszszunk vele. Mondjon mindenki egy viccet. Aki nem jót mond, az felfókázza a körletet. Felfókázza! Az azt jelenti, hogy felmossa. Nagyon vicces volt, tréfadús. Aztán, amikor hozzám ért a sor, akkor azt mondta, hogy tudja, hogy valami színész vagyok, színésziiesen mondjam el a Toldit, de ne azt, amit az iskolában tanítanak, hanem azt a Toldit, amit ő hozott. És akkor elővette azt a közszájoni keringő ocsmányságot, amit még kézbe venni is megalázó, annak meg, aki erre a pályára készül, kész leköpes. Még nem is nagyon volt szavam a dologhoz, amikor közbevágott, hogy „ne magyarázzon”. És a végét úgy felkapta, olyan modorosán, mint aki már olyan sokat mondta, hogy ezt is nehezére esik kimondani. Hát azért sem! Ez nem a haza védelme, hanem egy hülye bunkó, tahó szórakozása éjszaka, és ha beleszakadsz, büdös gyökér, akkor sem fogok ebből felolvasni egyetlen sort sem. Nem is olvastam, pedig díszkivilágítást rendelt el, és akkor is azt mondtam, hogy nem olvasom. Éreztem, hogy baj lesz, ha nem történik valami, és akkor az a hajós gyerek, aki valami tengerjáró hajón szolgált, azt mondta, hogy ő ismeri kívülről, és felolvassa. Megmentette a helyzetet, de ez a barom, ez ezért hosszán megtalált később is.

Egyszer, valamikor májusban volt, még az első időszakban, felhőszakadás-szerű eső esett. Olyan tömegű víz zúdult le, hogy az alagsori T. irodát ellepte, és

a szivattyú meg leégett, nem bírta a gyűródést. Az eső estére elállt, helyreállt a rend, ez a tahó meg kiadta a melót: Na, művész úr, művésziesen felcsapatja a slaggal az alakuló teret. Mondom neki, hogy még csak most állt el az eső, de már menetrend-szerűen jött is a duma. Ne magyarázzon!

Kórusban röhögött rajtam mindenki, aki benn volt, hogy milyen sok eszem van, locsolok. Nagy ember volt, jeles tudós. Bukó őrvézér!

Aztán mikor vége volt az alapkiképzésnek, és jött haverkodni, elküldtem a né-nikéjébe. „Ne magyarázzon!”

– Hagyjad már Pityu, gyere, nézzünk el a gyárhoz, most van vége a műszak-nak...

– Maga hogy megy haza? Már nincsen busz.

Mi közöd hozzá, baromarcú?

– Na, jöjjön... Elvisszük a gyárhoz, onnan bemehet a melós járattal.

Haverkods? Nem megyek, vigyed a barátod, a másik nagy tanárt, azzal furi-kázzál!

– Ne legyen már ennyire beszarva, vagy nem jó a Zsiguli?

Jó lenne inni, még egyet. Kezd kimenni a hatása annak a rettentő pálinkának. Nem is volt olyan rossz... Mire hazaérek, már ott is minden be lesz zárva, nem tudom elmondani senkinek, hogy mi volt...

Miért, kinek akartad elmondani, kit érdekel ez? Ki az, aki rád kíváncsi? Ki vagy te, jóember? Miféle közölni valód van teneked? Most, látod, lehetett volna, és el-mondtad?

El akartam, de azt úgy nem lehet, mert...

Neduma! Elmondtad, vagy nem? Nem mondtad el. Mit is mond a Tanár úr? Hic Rhodus, hic salta! Neked itt volt, és nem ugrottál! Ez, öcsém, semmi, nulla, zérus! Ezt akartad elmondani? A szakmából nem volt itt senki, a csendes bukást nem látta senki, örülj ennek, de nagyon! Nem történt semmi, mi van ebben vala-mi elmondható?

Ha lenne egy lány, aki...

Lenne, lehetne, de nincs.

– Na, itt a vége. Villantottam a sofőrnek, megvárják magát. Jó éccakát!

Ezer szerencséd, tökorrú, hogy ember lett belőled!

– Köszönöm szépen! Jó éjszakát...

*Milyen klassz buszuk van ezeknek! Kicsit olyan gázolajszagú, de jó és meleg...
Ilyen szaga volt a seregen is busznak, meg amikor hazamegyek a Mamához,
annak a busznak is. Már a vonaton ezt várom! Ezt a szagot! Debrecenig egy kín-
lódás, aztán a Zsuzsi-vonat és akkor a busz. A nagyon ismerős akácok, a homok-
ba fulladt házak, a megroskadt zsúptetők. Mindig megszorít, mindig hat rám.
Olyan izgalom fog el, valahányszor hazamegyek, olyan, mintha újra gyerek len-
nék, csak a méretek változtak meg. Kisebb, egyszerűbb minden.*

*Nem várnak rám, hisz nincs is állomás.
A vasúttól busz visz minket, kopott ruhás
emberek isznak bádog bódé előtt
többen köszönnek, kezükben ott
a papírcsomag, bőrtáska,
madzaggal átkötött.
Rég letűnt ifjúságuk
maradékát szívják.
Így ingáztak, ez volt az életük.*

*Jó lenne egy nő mellé ülni, és valahogy elmondani neki, hogy én nem itt dolgozom,
csak véletlen, hogy volt egy előadóestem... Ott van hely, hátul... oda...*

De a nő meg ott van elől, ott ül, te barom, te meg eljöttél mellette...

*Rövid haja van, azt hittem, hogy nem is nő, és hosszú nyaka, jaj de nagyon szép,
szép vagy te, gyönyörű... Neked el tudnám mondani, nagyon szépen elmondanám...*

*Tegnap még várost tanított hódolni
szikrázó szerelmed,
s tavaszba szédült
a novemberi temető.
Mára hogy meglassult táltos futásod!
Elcibál tőlem az idő!*

*Úgy mondanám el, hogy nem néznék rá, csak amikor hozzám ér! A kezemhez,
igen, hogy rá kelljen néznem. Nagyon szép vagy... olyan jó lenne, ha... Mit tudom
én, ha tudnék neked mondani valamit, vagy csak nézzél rám, és aztán majd mon-
dom... Miért nem kevertél össze valakivel, hogy odaülhessek? Nekem elég lett
volna, ha elmosolyodsz titkosan, csak úgy, magadnak, és ahogyan odahajtod a fejed
az ablaküveghez. Mi a baj? Bántott valaki? Mondd el, és addig fogom a kezéd. Má-
ria, nem Andrea, vagy mi lehetsz te? Olyan vadócos, rövid a hajad. Lehet, hogy
sportolsz valamit? Akkor pedig Kriszta vagy, de én Krisztinát mondanék neked.
Krisztina, kérlek! Figyelj rám! Fordulj meg, és én odaülök, nem rovom fel – ez honnan
van? –, hogy te buszon ismerkedsz, ez nem is annak számít, mert itt mindenki
ismeri a másikat, egészen biztos, hogy találkoztunk már, és ezt együtt ki is tudnánk
találni, hogy hol. Lehet, hogy láttál engem a színpadon, csak nem ismersz most*

meg... Nem. Ez hülyeség. Az előbb sokkal jobb volt. Az előbbit jobb volt gondolni. Az a vallomásos rész, az igazabb volt.

Most kéne a pálinka és akkor odaülnél, nagy művész!

De hogy nem vettem észre, miért jöttem el mellette?

Mert rögtön ott ült, az első ülésen, de már nem lehet oda visszamenni, mert az hogy néz ki, itt van hely csak, és ha odamész hozzá, és azt mondja, hogy vár valakit, akkor mi van, mindenki téged néz, és ez megint égés, és megint hátra kell takarodni, mert nincsen máshol hely, te meg innen mentél előre. Rossz, nagyon rossz.

Vajon hol száll le?

Teljesen mindegy, nem veled, és ezt nem lehet már visszahozni...

Jó, jó, nyugi, elsőre nem sikerült, de hát elsőre semmi sem szokott sikerülni... a felvételi sem...

– Bocsánat! Van itt egy hely?

– Tessék, igen...

Neem! Itt egyáltalán nincsen hely! Ne ülj rám, te, barom! Hát azt hiszed, hogy téged vártalak én, hogy veled akarok beszélgetni?

Milyen gyár ez? Nem olajosok ezek meg nem is elgyötörtek. Lehet, hogy ez valami könnyűipari gyár.

Azért, mert ez a neve, nem biztos, hogy a munka is könnyű.

Nem hát!... A konzervgyár, az sem volt könnyű, nyári munka, még a gimiben, de kellett a pénz Lengyelországra. Téglásék szervezték, meg a Fejérgabi. Minden szünetben ezt tervezték, csak erről lehetett beszélni.

– Bátyácskám, lengyelbe kell tűzni! Az a király! Polák, venger, dva bratanki! Beteszed, hogy jozefbem meg dembinszki, és minden nő a tiéd. Szóké és ápolitak, bicsmóze, meg minden, egy hónap konzervgyár és nyomás. Ezt az IBUSZ-játékot, ezt el köll felejtetni, ...stoppal, bátyácskám, stoppal, lelengetünk a tengerig!

Ja! A többiek ki is mentek... neked meg egy hónap konzervgyár a Maglódi úton, a karbantartóknál. Mindennap fél ötkor kelni, ez maga volt a halál, mert hatkor volt a blokkolás.

Egy idő után már ismerősek voltak az utasok a tuján... biccentgettek egymásnak a megállóban, belöttek egy felest a nejlon kocsmában... Hát jó szar meló volt, a zsírt kellett levakarni a húsüzemi vasakról, utána festés, a nagyterem betonozása meg az a büdös szájú művezető, a Kvazi... „Na, gimnazista úr, itt megtapogatják a tökeit, először meg kell tanulni dolgozni, aztán dolgoztatni”... A pénzt le kellett adni otthon, mert jött a lakásfestés, ott is nyomattam, az egész nyár így ment el. Lengyelből meg nem lett semmi.

Neked nem, de a többiek elmentek. Ja, kérem, maszek szabó gyereke meg ilyenek.

Szóval könnyűipar. Inni kéne valamit. Vagy valamilyen ürüggyel odamenni. Csak egyszer néznél hátra! Nem lehet, hogy ne nézzél legalább egyszer.

*Most meg szomjas vagyok. Nyilván a pálinka, meg hogy megy ki a hatása. Hol vagyunk? Ez itt fog megállni?!... Rákos... túró, valami Rákos, nem látom.
De jó, hogy eleredt az eső, de jó... de hol a nő, mikor szállt le?
Nem szállt le, csak most fog... ott áll a lépcsőn.*

- Itt a vége, innen a garázsba megyek.
- Köszönöm szépen a... fuvart, jóéjszakát, viszontlátásra.

Mekkora egy barom vagy te, apám, és ha arra van a garázs, befelé?... Hát mit tudom én, hogy hol a francban vagyok, hogy megyek be innen... Le vannak szarva, valamедdig bemegyek taxival, majd figyelem az órát, ha megközelítette a százzast, nem, a nyolcvanát, akkor azt mondom, hogy jó lesz itt, és akkor jattal együtt megvagyok százból... De hová megy a nő?

- Fiatalember, maguk rokonok?
- Mármint kivel?
- A Pityuval...
- Milyen Pityuval? Nem értem...
- Hát, a rendőrrel, aki feltette.

Mit ugatsz itt nekem te, sofőrbarom, a nő meg elmegy közben...

- Nem, nem a rokonom, csak segített.

Nem, nem megy el a nő, megállt annál a bódénál, az pedig nyitva is van, valamit mérnek ezek ottan. Nem, ez a nő nem ihat semmit, mert akkor vége a varázslatnak, ez nem lehet piás, nem.

- Ne, igyál, kérlek szépen, hogy ne igyál, mert akkor vége van valaminek, akkor elrontasz valamit, és nem szerethetlek tovább!... Ugye, te nem vagy piás? Szép szemű, szép, hattyúnyakú, rövid hajú szerelmem, ugye nem?

Nem. Nem az...

Bravó, bravó, bravó! Az a nagy állat, az várta. Az a bőrkabátos, magabízó szemét. Milyen unott és gőgös mosollyal tűri, hogy a nyakába csimpaszkodjon az a lány. Csimpaszkodjon vagy csimpaszkodjék?

Hát akkor ennyit a közös tervekről, a versekről... Búcsúszom tőled, nem tudtad meg, hogy ki az, aki szerethetett volna úgy, ahogy nem szeretett, és nem is fog téged senki sem. Beállsz a sorba, egy leszel azok között, akik lemaradtak, mert nem volt meg bennük a felismerés képessége, nem tudtátok megkülönböztetni az ocsút a tiszta búzáától. Csak mentek, mentek, sodor benneteket az élet, nem tudtok választani, és te sem tudtál, rövid hajú, hosszú nyakú szépség, elmentél valami mellett, amit már nem tudhatsz meg sohasem. Elveszítettél és én is elveszítettem, pedig megtalálni akartalak. Nem tudtok semmit, és nem is fogtok megtudni semmit. A lényegét nem értitek, nem vagytok megérintettek.

Ez volt a baj a többivel is, és lesz is még. Ennyi, vége, sihta!

- Jó estét kívánok! Egy unikumot kérek.
- Zárva vagyunk...

Dögöljél meg, rohadt tetű, nem megyek el, valami lesz, azért is.

- A melóssal jött? A gyári busszal?
- Igen, a busszal!

Na, ugye, mégis csak...

- Tessék, akkor egy unikum, de ez a vége, már lestandoltam, nem tudok blokkot adni. Ad egy húszast, azt jól van.

Be vagy már döngölve szépen, nagyfiám, te is. Így a nap végére elhervadsz már. Nokedl persze nem volt záróra eddig sem. Büdös vagy, és remeg a kezed. Milyen vörös a mosogatástól és átlátszó a sok ivástól! Ezeknek olyan vékony a bőrük, látszanak az erek a kézfejen. Mindnek. A piszkosfehér köpenye felső zsebénél meg össze van firkálva, ahogyan elteszi a tollat, mikor ír valamit.

- Köszönöm szépen. Nagyon kedves, uram...

Uram?... Ekkorát köszönsz, mert kaptál egy italt? Nem is kaptad, mert fizettél érte. Jól van, büszke és független művész... mert a művész az szabad ember, ugye, az független?

Ahhát, mint hazánk, a dolgozó nép országa, Magyarország! Az aztán független!

- ...Tessék mondani, ez a villamos meddig megy be?

- Attól függ, hová akar menni?
- Be... a Keletihez...
- Ez beviszi Zuglóba, ha ismerős arra...
- Köszönöm, onnan már eligazodom.

Eligazodom. Milyen irodalmi voltál, bátyácskám, hogy leplezed a dolgot, hogy meglökött az itóka. Igen, így jobb elviselni a kudarcot.

Milyen kudarcot?

Azt a kudarcot, hogy a nő elment. Igen, mert ez is elment, és mással ment el. Annyi esélyed sem volt, kisgyerek, mint Szálasinak a főtárgyaláson, annyira meszsze voltál a dologtól, de annyira, hogy... fényévekre.

Igen, messze voltam, de mit kellett volna tennem. Odamenni, és azt mondani, hogy milyen nagy veszteség éri őt, ha nem beszélget velem, mert én aztán olyan vagyok, hogy...

Igen, tökorrú! Pontosan ezt kellett volna mondani, vagy legalábbis ilyet. A többi megy magától. El kell kezdeni, ehhez kell a kurázszi! Ez a tehetség, apóca, a többi csak duma. Meg kell tudni ismerkedni, le kell győzni a gátlásokat!

Nem. Nem kell legyőzni a gátlásokat, a gátlásaink is hozzánk tartoznak.

Ne duma! Így menti föl magát a művész úr! És ki megy egyedül haza? Na, ki? Hát maga, barátocskám! Mert a nőt ugyanis várták. Ő mellette már ott burukkol a bőrkabátos palija, jól elvannak, de te? Kit hívsz fel, hogy beszélgessek? Még férfit sem, nemhogy nőt! Haza a kis albérletbe, bizony, bizony, és nem gyújtasz villanyt, már nincsen meleg víz, a fürdőszobai henger kihűlt, kaja sincs otthon, mert ebből a pénzből kellett volna megvenni, de már zárva minden, majd holnap. Vagy iszol még egyet? Hol iszol, jó barát? Mert ebben a tetves városban nincsen nyitva már semmi, csak a te szemed.

Jó, elég már, mindent tudok... Tiszta víz a cipőm... Elment a nő. Tudtam volna szeretni. Elmondtam volna neki valami presszóban, de még ma, nagyon szépen tudtam volna elkezdni,

„Tegnap még várost
tanított hódolni
szikrázó szerelmed,
s tavaszba szédült
a novemberi temető” –

Nem nézek rá először, csak ott, ahol jön a vád, csak ott néztem volna rá, nagyon lassan és nagyon félve.

Mára hogy meglassult
táltos futásod
elcibál tőlem az Idő.

Ennek lehetett volna mondani. Ez olyan volt, olyan nő. Lehet, hogy ez megkönnyezi, ahogy mondom. Nem, ne azt könnyezze meg, ahogy, hanem azt, amit mondok! Vannak még ilyen nők. Vannak. Kell, hogy legyenek!

Igen, igen, de mind a másé.

Nem baj, apám, eljön az enyéem is! Nem köll minden rajongóval ágyba bújni!

Minden rajongó? Hol vannak, tessék mondani, a minden rajongók? Lesz oly kedves mutatni bár egyet is? Rohadtul elkeserítő, amikor egyedül van az ember, pedig nem akar egyedül lenni.

De te, még fiatal vagy. Előtted van az élet!

Ja, előttem van, és akárhogy sietek, nem sikerül utolérni. Piszkosul előttem van. ...Elmondanám még egyszer azt a verset... Úgy tudnám mondani, nem tudom kinek, mindegy, csak... Egy lánynak mondanám, ha meghallgatna. Nem tudom, valahogy bevezetném, hogy el akarok mondani neki egy verset, amit én írtam, és még nem hallotta senki. Először csak a végét hallgassa meg, és ha szomorúnak tartja, vagy nem az alkalomhoz illőnek, akkor nem mondom el előlről. Valahogy így. Érdekes tudnék lenni. Érzem.

*„Árnyak nélküli, hótalan december,
Imbolygó bokron árva levél remeg.
Gőzölgő csatorna partján
Szűkülő, fekete kutya didereg...”*

Igen, valahogy így, de most egy kicsit sajnáltad magad... De, de.. Valld be, most azért sajnáltad! Nem neked kell sajnálni, hanem annak a lánynak.

Nem, ez sem jó, mert nem kell sajnálni, akit sajnálunk, azt lenézzük. Ez is valami idézet. Gorkij. Éjjeli menedékhely... Szatyin monológja. Persze, a felvételi...

Hozott még valamit? Mit akarna még elmondani?

Hoztam hát, ott van előtted, te csótány! Ott van a sok Petőfi meg Ady meg József Attila, de te belenyúltál ebbe a Szatyinba...

Látom én, meg éreztem én, hogy nem kellek. Miért hagyattad abba, ott jött volna a jó rész, amit jól elmondtam volna, de nem. Itt van vége, itt... és nem jutok tovább idén sem, és még egy év, Istenem, ... „Nem kellek, jól van, jöjjön, aki kell...” Ez most már mindig így lesz, hogy idézek, és nem én találom ki?

...Szóval ez a Rákos patak, ... ez tisztára olyan, mint a csatorna, ez is itten, hogy gőzölög, ez valahova bevisz, emellett valameddig beszélök. Jó lett volna elmondani valakinek... a...

Mit? Kinek? Meg... Úgyis be van zárva minden.

Nem baj... Legalább megmarad a pénz, a taxipénz.

